

ดร.สวัสดี ศรีสุข

เลขาธิการสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติคนแรก

(พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๑๘)

สวัสดี ศรีสุข

(พล.อ.จ.สวัสดี ศรีสุข)

เลขาธิการสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ

สุกัญญา จันทรวงศ์ เจริญเจริญ

มิถุนายน ๒๕๖๓

ประวัติ การศึกษา

ดร.สวัสดิ์ ศรีสุข เกิดเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2462 จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 8 โรงเรียนเทพศิรินทร์ ท่านเป็นนักเรียนดีเด่นทั้งด้านการศึกษา การกีฬา และความประพฤติดี ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมของโรงเรียน และสอบไล่ได้เป็นที่ 2 ของประเทศ จึงได้รับทุนเข้าศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์ จุฬาฯ

ในระหว่างเรียนเตรียมแพทยศาสตร์ชั้นปีที่ 2 ท่านได้รับทุนเล่าเรียนหลวงไปศึกษาต่อต่างประเทศ โดยจะเข้าศึกษาที่ Imperial College ของมหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ

แต่ในขณะนั้นยุโรปกำลังจะเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่สอง มหาวิทยาลัยจึงงดรับนักศึกษาที่จะเข้าศึกษาใหม่ทั้งหมด ท่านจึงได้ศึกษาจนจบปริญญาตรี เกียรตินิยมอันดับ 1 ด้านชีวเคมีและและปริญญาดุษฎีบัณฑิตด้านชีวเคมี จากมหาวิทยาลัยลิเวอร์พูล

การรับราชการ

ท่านเริ่มรับราชการเมื่อ พ.ศ. 2494 ตำแหน่งข้าราชการชั้นตรี กรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม แล้วโอนไปรับราชการที่กรมสรรพาวุธ กองทัพอากาศ ยศนาวาอากาศโท (เนื่องจากท่านได้รับยศร้อยเอกของกองทัพบกอังกฤษมาก่อน จึงได้รับแต่งตั้งเป็นร้อยเอกของกองทัพบกไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2488)

เป็นรองเจ้ากรมสรรพาวุธทหารอากาศ ยศพลอากาศจัตวา และผู้อำนวยการกองการศึกษา โรงเรียนนายเรืออากาศ ตามลำดับ

จากนั้นท่านไปรับราชการที่กรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข แล้วโอนมาเป็นนักวิทยาศาสตร์พิเศษ กรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม ก่อนจะได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี เป็นคนแรก เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2504

เมื่อรัฐบาลไทยเห็นชอบให้ IAEA ตั้งสำนักงานชั่วคราวสำหรับประสานงานความช่วยเหลือในภูมิภาคเอเชียและตะวันออกเฉียงใต้ระหว่าง พ.ศ. 2508-2511 ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่บริหารสำนักงาน (Regional officer) เป็นคนแรก บทบาทสำคัญหนึ่งในครานั้นของท่านคือ การร่วมผลักดันให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความตกลง RCA ในปัจจุบัน เป็นความตกลงส่วนภูมิภาคฉบับแรกของ IAEA และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ.2515 เป็นต้นมา

ท่านลาออกจากราชการเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2518 เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ที่ IAEA ในตำแหน่งหัวหน้าแผนกเอเชียและแปซิฟิก เป็นผู้อำนวยการกองความช่วยเหลือทางวิชาการ ระหว่างพ.ศ.2519-2524 และยังเป็นทีปรึกษาให้กับกองฯ ต่ออีกจนถึง 31 สิงหาคม 2524

ระหว่างดำรงตำแหน่งดังกล่าว ท่านมีบทบาทสำคัญในการผลักดันโครงการส่วนภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกว่าด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีนิวเคลียร์สู่อุตสาหกรรม ส่งผลให้มีการใช้งานอย่างแพร่หลายมากขึ้น เช่น อุตสาหกรรมผลิตกระดาษ อุตสาหกรรมฆ่าเชื้อเครื่องมือแพทย์ด้วยรังสี และการตรวจสอบโดยไม่ทำลาย เป็นต้น

ท่านเป็นที่รู้จักของเจ้าหน้าที่ IAEA มาก ในงานเลี้ยงอำลาการเกษียณอายุการทำงานของท่าน จึงมีเจ้าหน้าที่ IAEA ตั้งแต่ระดับสูงสุดจนถึงระดับผู้น้อยมาร่วมกันอย่างคับคั่ง เมื่อคนไทยรุ่นหลังไปทำงานที่ IAEA ในเวลาต่อจากนั้น ท่านจะได้รับการกล่าวถึงและยกย่องชมเชยอยู่เสมอ

เมื่อกลับประเทศไทยหลังเกษียณอายุการทำงานที่ IAEA แล้ว ท่านได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ พ.ป.ส. ช่วงระหว่าง พ.ศ.2529-2533 เป็นอาจารย์ให้กับโรงเรียนนายเรืออากาศ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีก เป็นอาทิ

ท่านเป็นคนตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์สุจริต มีความคิดริเริ่ม และมองการณ์ไกล อดีตผู้ใหญ่ท่านหนึ่งได้พูดถึงท่านว่า “He says what he thinks”

นอกเหนือจากความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านวิชาการซึ่งเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศแล้ว ขณะดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานฯ ท่านได้รับยกย่องว่าเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ด้านการบริหารอย่างมาก ท่านเป็นผู้กำหนดระเบียบการปฏิบัติราชการต่างๆ ในสำนักงานฯ ทั้งส่วนการวิจัยทางวิชาการ การบริหารงานและการปฏิบัติตัวของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ด้วยตัวของท่านเอง ซึ่งได้สร้างประโยชน์อย่างยิ่งและได้นำมาปรับปรุงเป็นแนวทางปฏิบัติสืบต่อมา ทั้งการวางรากฐานการพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ การวิจัยและพัฒนาที่เป็นมาตรฐานสากล การส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในทางสันติ และด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

ท่านถึงแก่อนิจกรรมด้วยโรคปอดอักเสบ เมื่อ 22 ตุลาคม 2542 รวมอายุ 80 ปี

หมายเหตุ

- เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่สองขึ้น ท่านได้เข้าเป็นทหารที่อังกฤษ และเป็นเสรีไทย สายอังกฤษร่วมปฏิบัติการในระหว่างสงครามด้วย และปลดประจำการด้วยสร้อยเอก จากกองทัพบกอังกฤษ

- ด้วยความเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและทำชื่อเสียงทางการศึกษาไว้ที่มหาวิทยาลัยในต่างประเทศ เมื่อมีนักเรียนไทยประสงค์จะไปศึกษาต่อในสาขาเดียวกับท่าน ท่านจะช่วยทำหนังสือแนะนำตัวไปยังภาควิชาฯ จนมีหลายคนสำเร็จการศึกษากลับมาเป็นอาจารย์สอนในระดับอุดมศึกษาของไทย นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้หนึ่งที่ริเริ่มก่อตั้งสมาคม นักเรียนเก่ามหาวิทยาลัยลิเวอร์พูลในประเทศไทยอีกด้วย

